



## Digitálne kompetentní učitelia ako predpoklad digitálnej transformácie škôl

**Bratislava 4. apríl 2022 – Učitelia vedia najlepšie používať rôzne kancelárske nástroje, vo využívaní interaktívnych aplikácií však zaostávajú. Pandémia nám ukázala potrebu zvyšovania digitálnych kompetencií učiteľov a správneho používania vybraných digitálnych nástrojov vo výchovno-vzdelávacom procese.**

Digitálne zručnosti sú nepochybne pre uplatnenie sa v 21. storočí nevyhnutné. Svet technológií rýchlo napreduje, čo nám ukázala aj pandémia. Správne využívanie rôznych IKT nástrojov sa ukázalo ako veľmi dôležité aj v školách. Okrem nedostatočného vybavenia škôl, je však problém aj vo vzdelávaní učiteľov, ktorí tieto nástroje nepoznajú, alebo ich nevedia plnohodnotne používať.

Nielen rozvoj digitálnych zručností samotných učiteľov, ale aj prinášanie inovatívnych digitálnych nástrojov do vzdelávania, sú prioritami [Programu koordinátorov digitálnych kompetencií](#), ktorý v spolupráci s partnermi realizuje vzdelávacia organizácia [Junior Achievement \(JA\) Slovensko](#). V období **od októbra 2021 do januára 2022 realizovala prieskum na vzorke 1071 učiteľov z 86 základných a stredných škôl po celom Slovensku**, ktorých kolegovia sú zapojení do tohto vzdelávacieho programu. Cieľom prieskumu bolo zistiť potreby učiteľov v oblasti využívania digitálnych technológií na škole, ich úroveň, stav a očakávania od koordinátora digitálnych kompetencií. Prieskum bol zameraný aj na zisťovanie frekvencie používania rôznych digitálnych nástrojov, programov a aplikácií, ktoré sú bežné a využívané učiteľmi aj dnes.

Z prieskumu vyplynulo, že **viac ako polovica opýtaných (54,9%) využíva denne vo svojej práci základné kancelárske nástroje** (Word, Excel, PowerPoint a pod.). Viackrát za týždeň ho využíva 29,7% a viackrát za mesiac 11,2 % opýtaných.

**Najviac** však učitelia **využívajú rôzne administratívne podporné nástroje**, napr. Edupage, alebo elektronickú triednu knihu. Až 82,5 % tak robí denne.

Používanie vyššie uvedených nástrojov v uvedenej miere je prirodzené, keďže tieto nástroje sú už v školách etablované a využívajú sa pri každodennej práci, namiesto klasických triednych kníh, príp. slúžia na komunikáciu so žiakmi a rodičmi.

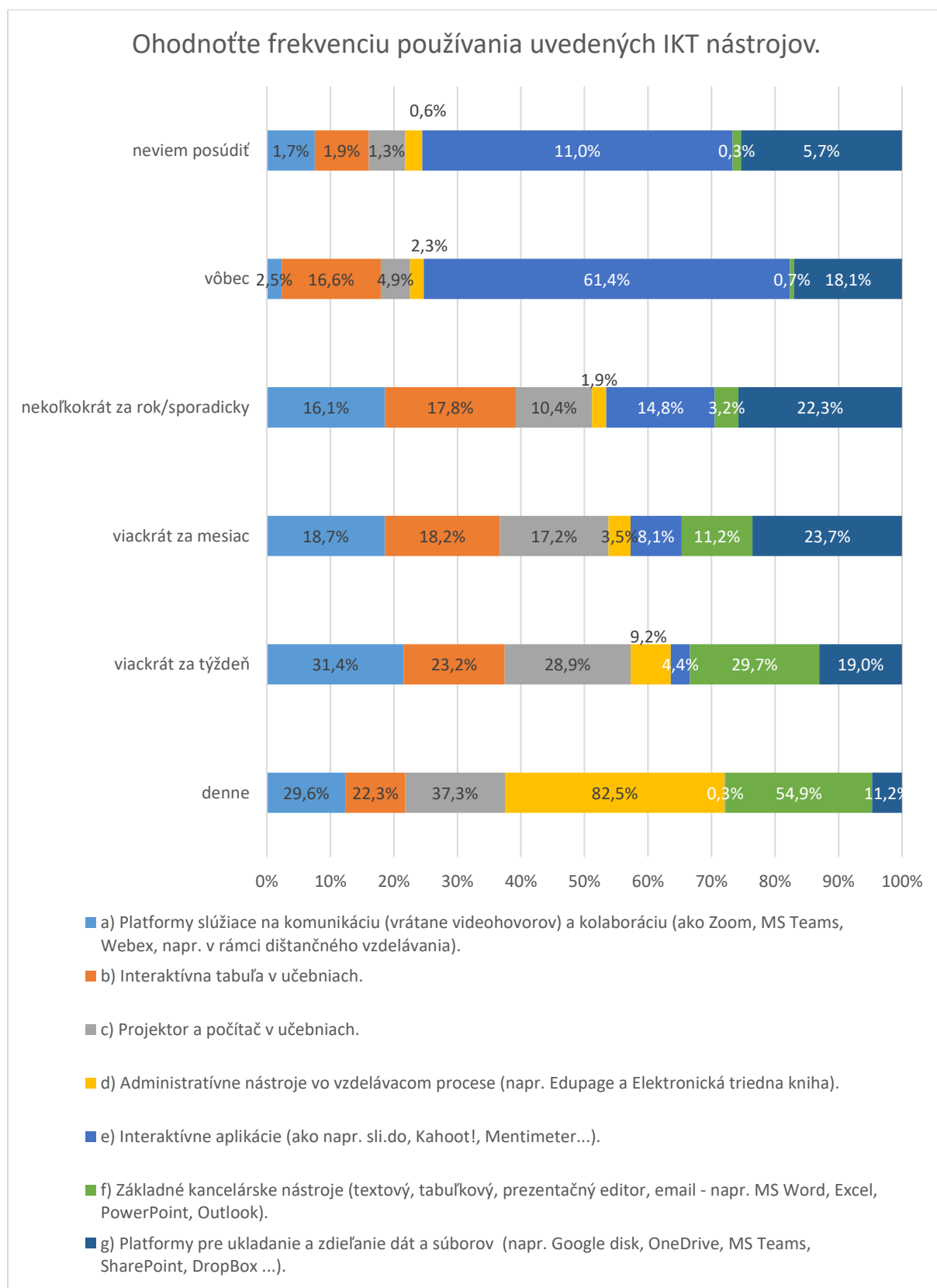
**Najmenej** učitelia vo svojej práci **používajú rôzne interaktívne aplikácie** (Slido, Kahoot, Mentimeter). Vôbec ich nevyužíva 61,4 %, sporadicky 14,8 %, raz za mesiac 8,1 % a raz za týždeň iba 4,4 %. Tieto nástroje pritom môžu byť cenným nástrojom na doplnenie vyučovania o interaktívne a gamifikačné prvky a zatraktívnenie vyučovacích hodín pre samotných žiakov.

**Používanie interaktívnej tabule** v triedach je zastúpené s ohľadom na jeho frekvenciu takmer rovnomerne. Denne ho využíva 22,3 %, viackrát za týždeň 23,2 %, viackrát za mesiac 18,2 %, sporadicky 17,8 %. Vôbec ju nepoužíva 16,6 % respondentov.

Podobné výsledky sa objavili aj pri otázke o **používaní rôznych online platforiem na komunikáciu a kolaboráciu** (Zoom, MS Teams, Webex a pod.). Denne ho využíva 29,6 %, viackrát za týždeň 31,4 %, viackrát za mesiac 18,7 %, sporadicky 16,1 %. Vôbec ju nepoužíva 2,2 % respondentov. Tieto platformy zaznamenali pomyselný boom predovšetkým počas obdobia, keď boli školy z dôvodu pandémie zatvorené a práve prostredníctvom nich prebiehala dištančná výučba.



Pri otázke **o používaní rôznych platforiem pre ukladanie a zdieľanie dát** (Google disk, OneDrive, DropBox) bolo ich využívanie rozložené rovnomerne. Najviac 23,7 % respondentov ich využíva viackrát za mesiac.





**Prieskum ďalej zisťoval aj úroveň zručností pri používaní vyššie uvedených nástrojov.** Rozdelené boli do kategórií expert, pokročilý užívateľ, ovládam základné funkcie, vôbec neovládam a neviem posúdiť.

**V prípade online platforiem na komunikáciu a kolaboráciu** tvorili najväčšiu skupinu tí respondenti, ktorí ovládajú základné funkcie, až 67,3 %. Pokročilých bolo 28,6 % respondentov a expertov iba 1,6 %.

V používaní **interaktívnej tabule** označilo 58,3 % respondentov, že ovláda základné funkcie a 26,9 % sú pokročilí. Prácu s ňou vôbec neovláda 9,3 respondentov. Ide pritom o nástroj, ktorý je už bežnou súčasťou škôl a sú ňou vybavené mnohé, predovšetkým základné školy.

**Administratívne nástroje vo vzdelávacom procese** (Edupage, Elektronickú triednu knihu) ovláda v základných funkciách 55,4 % opýtaných a 33,8 % sa identifikovalo ako pokročilí užívatelia.

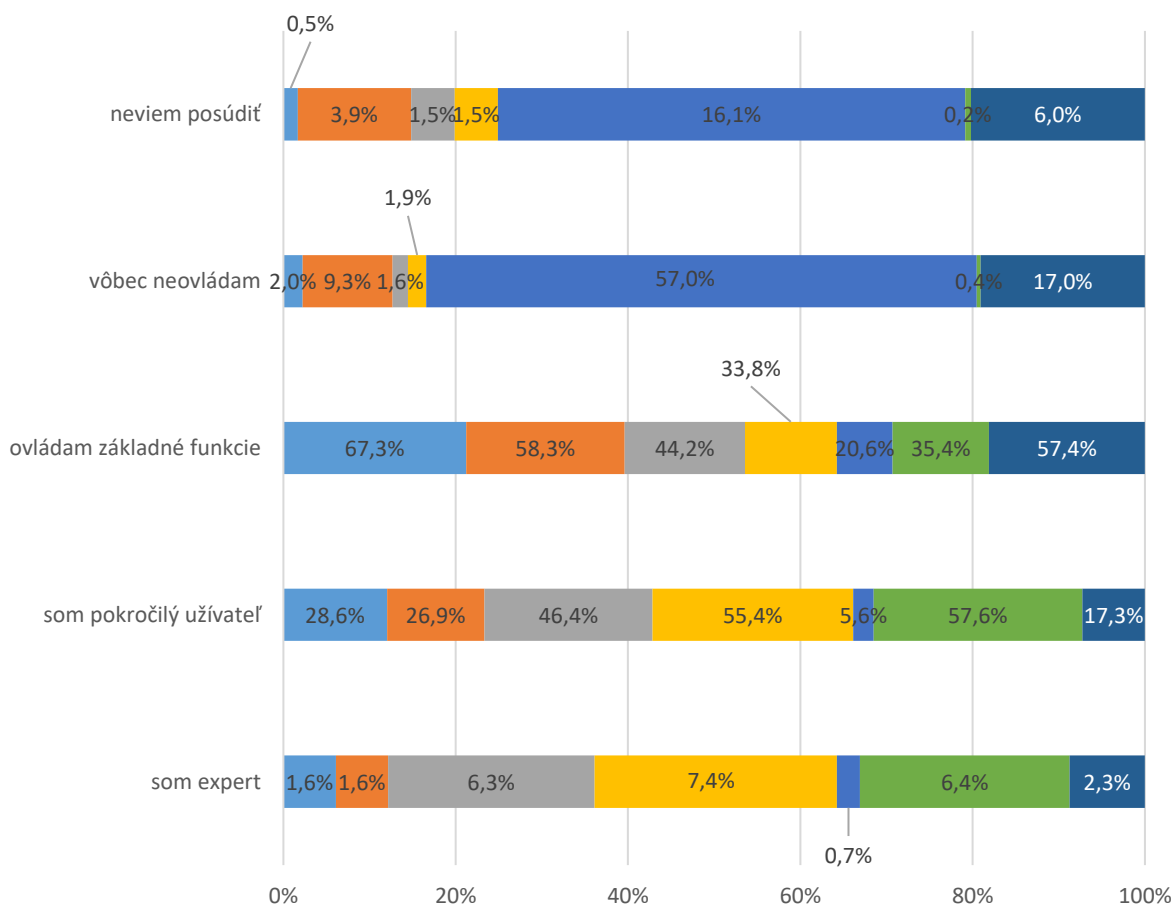
Lepšie výsledky boli zaznamenané **pri používaní základných kancelárskych nástrojov** (Excel, Word a pod.). Väčšina sa považuje za pokročilých užívateľov (57,6 %) a 35,4 % ovláda základné funkcie.

Pri **používaní rôznych interaktívnych aplikácií** (Slido, Kahoot a i.) výsledky neboli veľmi prekvapujúce. Až 57 % uviedlo, že ich vôbec nevyužíva a 20,6 % ovláda ich základné funkcie.

Tieto výsledky napovedajú, že učitelia vedia používať na prijateľnej úrovni tie nástroje, ktoré sú dnes už pre nás bežné a pomerne rozšírené v každej sfére, vrátane škôl, resp. ovládajú základné funkcie týchto nástrojov, ako v prípade interaktívnej tabule, kancelárskych nástrojov, či online platforiem slúžiacich na komunikáciu a kolaboráciu. Nedostatky sa objavujú predovšetkým vo využívaní rôznych moderných interaktívnych aplikácií (Slido, Kahoot, Mentimeter a i.), ktoré by mohli prispieť k väčšej interaktivite na hodinách a pri ich správnom používaní byť cennou didaktickou pomôckou pre učiteľa.



### Ohodnoťte svoju schopnosť/znanosť/zručnosti vo využívaní týchto nástrojov.



- a) Platformy slúžiace na komunikáciu (vrátane videohovorov) a kolaboráciu (ako Zoom, MS Teams, Webex, napr. v rámci dištančného vzdelávania).
- b) Interaktívna tabuľu v učebniach.
- c) Projektor a počítač v učebniach.
- d) Administratívne nástroje vo vzdelávacom procese (napr. Edupage a Elektronická triedna kniha).
- e) Interaktívne aplikácie (ako napr. sli.do, Kahoot!, Mentimeter...).
- f) Základné kancelárske nástroje (textový, tabuľkový, prezentačný editor, email - napr. MS Word, Excel, PowerPoint, Outlook).
- g) Platformy pre ukladanie a zdieľanie dát a súborov (napr. Google disk, OneDrive, MS Teams, SharePoint, DropBox ...).



Prieskum sa zamerlal aj na **zistovanie prekážok v tom, aby uvedené nástroje učitelia využívali viac**. Ako najväčší problém označili respondenti to, že nie všetci ich žiaci majú rovnaký prístup k technológiám (29 %). To im neumožňovalo vzdelávať predovšetkým v online forme všetkých žiakov rovnako. Nedostatočnú kvalitu internetového pripojenia, ako prekážku pri väčšom využívaní, uviedlo 19 % a nedostatočné technické vybavenie v triedach, spolu s potrebnými znalosťami v ich používaní, uviedlo 18 % respondentov. Iba 8 % z nich si myslí, že intenzívnejšie využívanie IKT vo výučbe nie je potrebné a pre 4 % je problém, že nemajú vlastný počítač.

Program koordinátorov digitálnych kompetencií, v rámci ktorého sa prieskum realizoval, je **určený učiteľom základných škôl alebo osemročných gymnázií. Učitelia, ktorí prejdú týmto programom, by mali byť schopní prinášať na svoju školu inovatívne a praktické metódy výučby s využitím informačných technológií**. Mali by tiež podporovať svojich kolegov v rozvíjaní ich digitálnych kompetencií bez ohľadu na predmet, ktorý vyučujú. V neposlednom rade by mali prispieť aj k skvalitneniu výučby informatiky a rozvoju digitálnych zručností samotných žiakov, keďže tieto sú potrebné pre uplatnenie sa mladých ľudí na trhu práce. Cieľom programu je aj vybudovať komunitu učiteľov na dlhodobú výmenu a zdieľanie znalostí a vzájomnú podporu v oblasti digitálnych technológií a ich praktického využitia vo výchovno-vzdelávacom procese.

Vzdelávanie učiteľov je postavené na kombinácii prezenčných školení, webinárov a online workshopov. V priebehu celého školského roka majú navyše účastníci programu v rámci jednotlivých tematických modulov zabezpečenú podporu lektorov postredníctvom individuálnych alebo skupinových konzultácií.

*„Na príprave obsahu programu sa zúčastňujú **odborníci s pedagogickou praxou a popredné technologické firmy**, čo je zárukou **prepojenia škôl s reálnym svetom informačných technológií**. Unikátny ekosystém partnerov z viacerých sektorov, ktorý sa spolupodieľa na tvorbe a realizácii programu, nám zároveň umožňuje **flexibilne rozširovať obsah programu do budúcnosti o nové a najmä praktické témy**,“* uviedla Alena Kanabová, líderka pre firemné občianstvo Accenture na Slovensku, hlavného partnera programu.

Potrebu realizácie takéhoto programu potvrdili aj výsledky prieskumu. Až 98,5 % opýtaných považuje za veľmi, alebo skôr dôležité, že cez koordinátora získa škola prístup k užitočnému vzdelávaciemu obsahu pre oblasť rozvoja digitálnych zručností a využitia digitálnych technológií vo výučbe. To, že vďaka koordinátorovi dostanú podporu v rámci tém podpory dištančného vzdelávania digitálnymi nástrojmi považuje za veľmi, alebo skôr dôležité 97,5 % opýtaných.

*„Nemám vyštudovanú informatiku, ale keď mi ju dajú učiť, je to celkom dobrá alternatíva a sú programy, v ktorých nemám problém pracovať. Najviac mi robilo problém programovanie, ale teraz je to už oveľa lepšie. Aj vďaka plánom získaným na [informatika20.sk](http://informatika20.sk) a pripravám, ktoré tam sú, sú hodiny zaujímavejšie, viem, čo mám so žiakmi robiť a hlavne to má hlavu a pätu. Nemusím stráviť hodiny pri prípravách a aj ja sa zakaždým niečo nové dozviem,“* povedala jedna zo zapojených učiteliek.

**Obsah a metodika programu je vytvorená s maximálnym dôrazom na potreby učiteľov** a efektívne využitie získaných znalostí **pri vzdelávaní žiakov**. Nosnými obsahovými témami sú používanie kolaboračných a komunikačných digitálnych nástrojov vo vzdelávaní (vrátane nástrojov vhodných na podporu dištančnej výučby), metodika informatiky a praktické nástroje pre výučbu programovania, digitálna bezpečnosť, využívanie digitálnych hier a interaktívnych nástrojov vo vzdelávaní a EduScrum ako metóda projektového vyučovania.



Priebežne partneri programu dopĺňajú témy podľa záujmu a potrieb učiteľov - v tomto roku sa obsah programu napríklad rozšíril o 3D modelovanie a 3D tlač, ako aj ďalšie praktické témy, po ktorých je dopyt.

**Všetci učitelia, ktorí chcú zlepšiť svoje digitálne kompetencie** a rozšíriť ich praktické uplatnenie vo výchovno-vzdelávacom procese, **majú teraz jedinečnú možnosť prihlásiť sa do ďalšieho ročníka** Programu koordinátorov digitálnych kompetencií, ktorý bude prebiehať v školskom roku 2022/23. Prihlášku a viac informácií o programe nájdete na [www.digikoordinatori.jaslovensko.sk](http://www.digikoordinatori.jaslovensko.sk).

Kontakt pre médiá: [media@jaslovensko.sk](mailto:media@jaslovensko.sk) | +421 903 233 304

### Junior Achievement Slovensko

Junior Achievement (JA) Slovensko je vzdelávacia organizácia, ktorá už 30 rokov pomáha učiteľom rozvíjať u žiakov základných a stredných škôl podnikavosť, ekonomické myslenie, finančnú gramotnosť a zručnosti potrebné pre uplatnenie sa na pracovnom trhu, vrátane digitálnych zručností. Vzdelávacie programy JA Slovensko podporujú podnikateľské a ekonomické myslenie a ponúkajú preventívne riešenia pre zamestnanosť mládeže. Viac informácií nájdete na [www.jaslovensko.sk](http://www.jaslovensko.sk).

JA Slovensko je súčasťou celosvetovej siete JA Worldwide, ktorá je nominovaná na **Nobelovu cenu mieru za rok 2022** za rozvoj mladých ľudí.